

«L'ÚNIC CAMÍ DE LO MUNDIAL VERITABLE»

Amb aquest sintagma s'acaba l'argumentació central de l'article «Entenem-nos», de 1906, un dels més programàtics, dins l'àmbit estrictament cultural, que Joan Maragall va escriure al llarg de la seva activitat periodística. L'impuls inicial per iniciar-ne la redacció li va venir de les reaccions del públic a una conferència de Jaume Brossa a l'Ateneu i d'un concert de Jaume Pahissa, que l'empenyeren a reflexionar sobre la dialèctica esperit nacional vs. art europeu (o mundial, car per a ell són gairebé sinònims) i a concloure amb la consideració segons la qual «que procurem fer penetrar l'ànima catalana en Europa està molt bé; però suposar que per a lograr això haguem de negar lo català està molt malament».

Només caldria substituir quatre mots en aquell text perquè l'anàlisi –i, encara més, la solució– sigui vàlida per a la nostra més candent actualitat. La dilució de les característiques pròpies del producte –això és, «l'ànima catalana»–, afirma Maragall, és una operació absurda; altrament, «què hi duríem a Europa?». I aquesta és una pregunta que, mutatis mutandis, caldria adreçar a molts dels organitzadors de tantes presències diluïdes de la cultura catalana a l'estranger per fires i firetes, literàries i llibreteres. Tanmateix, seria bo no oblidar una altra complicació: aquestes manifestacions col·lectives, a banda de l'esforç poc amagat de descatalanització, corren el risc d'anul·lar el valor individual de l'expressió artística o, si més no, de fer-lo passar a un segon pla.

Doncs bé, la decisió de l'any passat de publicar el dossier «Vides paral·leles», amb una lectura comparada entre Joan Maragall i altres escriptors coetanis amb els quals no hi hagués tingut cap contacte (o, si més no, no s'hi hagués detectat cap relació), pretenia «internacionalitzar» el nostre autor; i alhora es feia palesa l'esperança de suscitar l'interès per part d'estudiosos d'altres literatures. Les respostes positives que vam obtenir amb aquella operació ens han portat a repetir-la, i el monogràfic d'aquest any es presenta amb una obertura encara major que l'anterior pel ventall de possibilitats, com si prenguéssim la forma d'un intent incipient de traçar, mitjançant paral·lelismes i oposicions, una cartografia «mundial» de temàtiques maragallianes entre final del segle XIX i començament del XX.

Si el dossier augmenta aquest any les seves dimensions habituals, també la «Vària» s'amplia fins a incloure quatre articles. Un text sobre la dimensió cinematogràfica de la novel·la *Un film (3000 metres)* de Víctor Català ens obre una petita escletxa per furgar dins una reflexió poc coneguda de Maragall sobre el començament del vuitè art, mentre que, ben al contrari, ens sobta l'absència de contactes, fins i tot epistolars, que sembla tenir amb Josep Lluнас, que és estudiat, en un altra contribució, a partir de la

seva proposta llibertària per a una literatura obrerista. La secció s'enriqueix amb una nova *mise au point* dels rastres maragallians dins l'assagística de Joan Fuster, i amb una lectura, aquest cop en anglès, de l'immanentisme dels Elogis (i les seves circumstàncies) segons una perspectiva teològica. Finalment, l'espai «Testimonis» conté la descripció d'una descoberta que caldrà inserir dins l'elenc, encara incomplet, que formen les versions musicades dels poemes del nostre escriptor; la presentació dels tres nous volums de les Obres completes (*Prosa*); i el text llegit en ocasió de la festa de l'Ametller Florit.

Ara bé, falta, en aquest número, l'apartat dedicat a les cases-museu, però es tracta senzillament d'una incidència que s'ha produït al darrer moment: tornarem a incloure'l a partir del 2026 i, si és possible, recuperarem el temps perdut amb l'aportació d'un parell d'articles.

Francesco Ardolino